

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Dajte delavcu, kar je njegovega!

Glad sili med delavske družine!

Že nad 40 let delujejo na Slovenskem svobodne delavske organizacije. Koliko prostovoljnega truda in žrtv je zapisanih v teh dolgih desetletjih v knjigo delavskih gibanj. Člani so prostovoljno vzdrževali svoje strokovne organizacije, posvečali jim vso skrb, ves svoj idealizem zato, da so branili gospodarske in moralne pravice delavstva pred brezsrčno in nekrščansko poplavo modernega kapitalizma. Vsa zakonodaja v socialni politiki je sad njihovega dela, žrtv in truda.

Prišel je čas, ki dela marsikomu težke skrbi. Tudi socialno vprašanje stopa na dan z vso neizprosno in iz dneva v dan bo to vprašanje važnejša postavka v človeškem družabnem življenju. Če se bo tu ali tam kakemu na videz važnemu vprašanju mogoče izogniti, se socialnemu vprašanju prav gotovo ne bo mogoče. Zato bo treba temu vprašanju posvetiti iz vseh strani prav gotovo največjo pažnjo. Kdor bo ostal tu gluhi in slepi, bo prav gotovo šel čez njega in naj bo danes še tako važen činitelj v zasebnem ali javnem življenju, bo ostal pozabljen in brezpomemben.

Zato je prav v tem času, ki je gotovo mejnik v današnjem času, videti naravnost smešno, kako današnja družba gleda na svoje naloge. Preko štidesetletnih svobodnih delavskih strokovnih organizacij, v boju in žrtvah preizkušenih delavskih gibanj hoče reševati socialno vprašanje kar po svoje.

Toda časi in ljudje dokazujejo, kako velika zmeta je to, če mislijo neki ljudje, da so s tem delom zadostili svoji dolžnosti v socialnem vprašanju. Čas sam pa nam dokazuje, da so na dnevnem redu tako težka vprašanja socialnega značaja, da jim bo slovenski narod kot narodna enota komaj kos, če bodo zgrabili za delo vsi dobro hoteči ljudje. To že iz vidika dogodkov, ki se godijo okrog nas, prav gotovo pa tudi iz našega notranjega življenja. Vsak pameten človek bo vedel, da je danes nujno potrebno, da v našem notranjem življenju vlada čim večja složnost, da prav vsak izmed nas prinese svoj delež k skupni gradnji zadovoljnih notranjih razmer.

Dokazujejo pa veliko pogreško v naši domači socialni politiki tudi ljudje oziroma delavska javnost. Pet let prav sedaj mineva, odkar je bilo poklicano v življenje novo delavsko gibanje, ki je predstavnik sedanje družbe. Kako se je skušalo to gibanje uveljaviti v javnosti, je vsem znano. Z vso silo je navalilo na našo Jugoslovansko strokovno zvezo, brez izbire sredstev. Po časopisju, po sestankih, po zborovanjih, da prav povsod je tolklo po JSZ, da jo razbije in uniči. Vendar to ni šlo. Ob 5 letnici lahko ponosno rečemo in trdimo, da JSZ še obstoja, da je ona še močnejša tako na znotraj kot na zunan, kot je bila pred 5 leti. Ponosno vihrajo naši prapori in bodo še vihrali na naših prireditvah in taborih. Saj je JSZ delavska organizacija in naši prapori so de-

Neznosna draginja bo popolnoma uničila naše delavstvo. Cene nekaterih najvažnejših življenjskih potrebščin so prekoračile največjo draginjo po svetovni vojni l. 1923. Le odločni ukrepi nas morejo rešiti.

V ospredju vseh vprašanj stoje danes cene življenjskih potrebščin. Le te so predmet vsestranskih debat in seveda, kar je samo ob sebi umevno, hude kritike. Pri tem je zanimivo to, da ne pokažejo svoje nejevolje nad temi razmerami le konzumenti, marveč tudi gospodarski krogi. Je pa pri tem le nekoliko razlike, kljub vsem mogočim uredbam, maksimiranju cen in podobno, se vsi od prvega do zadnjega posredovalca še vedno izrežejo, da dobe svoj zaslužek tudi preko in

mimo vseh mer in ukrepov za pobijanje draginje. Konzumenti pa vse te eksperimente drago plačujejo.

Danes smo s cenami življenjskih potrebščin na istem kot po svetovni vojni leta 1923. Tabela, v kateri so upoštevana nekatera najvažnejša živila, ki jih največ konzumirajo ravno delavci, kaže razdobje leta 1923—1929.—1939., 1. septembra in 1. oktobra leta 1940. te cene (vse za kg, samo jajca za komad):

	1. VI. 1923.	21. X. 1929.	1. IX. 1939.	1. IX. 1940.	1. X. 1940.
	din	din	din	din	din
Moka 0	8.—	4.—	3.50	8.—	9.—
Koruzni zdrob	5.—	4.40	3.50	5.—	7.—
Krompir	2.—	1.50	1.25	2.50	2.—
Riž	11.50	8.—	13.—	14.—	18.—
Sladkor kocke	27.—	14.5	14.50	14.—	15.50
Meso goveje	24.—	18.—	14.—	16.—	18.—
Mast	45.—	52.—	21.—	25.—	28.—
Fizol	7.—	8.—	6.50	7.—	7.—
Testenine	16.—	12.—	17.—	17.—	20.—
Ajdova moka	8.—	6.—	5.—	5.50	9.—
Zelje	7.—	4.—	4.—	5.—	4.—
Olje	17.50	20.—	24.—	44.—	44.—
Pšenični zdrob	8.—	5.—	3.50	7.50	9.50
Mleko	4.50	5.—	2.25	2.50	2.50
Jajca	1.50	1.25	0.75	1.25	1.50
Milo	19.—	17.—	17.—	18.—	18.—
Sol	4.—	5.—	4.—	4.—	4.—
Kava	60.—	60.—	84.—	100.—	108.—
Frank	24.—	17.—	19.—	21.—	21.—
Cebula	7.—	4.—	5.—	5.—	2.—
Poper	150.—	75.—	45.—	75.—	110.—
Cesen	12.—	20.—	8.—	6.—	8.—
Skupaj	468.—	337.65	313.75	392.25	466.—

Moka ima sedaj enako ceno kot leta 1923., še celo nekoliko višjo, koruzni zdrob je dražji, enako riž, testenine, ajdova moka, olje, pšenični zdrob in kava. Nekoliko cenejši je sladkor, goveje meso, mast, zelje, mleko, poper. Skupno po 1 kg je moral dati delavec leta 1923. za navedene predmete 468 din, v septembru leta 1939 313.75 din, v septembru leta 1940. že 392.25 din in en mesec kasneje, to je 1. oktobra leta 1940. že 466 din. To je samo dva din manj kot leta 1923. Posebno velik je skok cen od 1. septembra do 1. oktobra 1940, in sicer pri navedenih predmetih kar za 73.75 din.

Pri takih »norih cenah« je res povsem nemogoče izhajati in bo treba nekaj ukreniti, da se ta val s cenami navzgor zajezi in spravi v sklad s skupno močjo delavcev in nameščencev. Večno se namreč tudi ne bo moglo navijati plač navzgor, ker to more in mora roditi samo nove podražitve tako hrane, kot tudi obleke in obutve.

Da je borba z draginjo premalo preudarjena in premišljena, kaže to, da vsak dan znova spreminjajo tozadevne uredbe in navodila — cene gredo pa svojo pot dalje, preko in mimo vsega, kar se glede draginje začne in izda.

lavski prapori. Naši člani so ostali zvesti svoji organizaciji in z njo delijo slabe in dobre čase.

Zato pa vse svobodne delavske organizacije, predvsem pa JSZ, odločno zahtevajo, da se naša domača socialna politika docela preusmeri časom primerno. Pet let so imeli »protežiranci« časa in sredstev dovolj na razpolago, da ubijejo in razbijejo svobodna delavska gibanja. Če se jim to ni posrečilo, zahteva čas in zavest slovenskega delavstva, da se vodstvo slovenske socialne politike izroči ponovno v roke svobodnih delavskih organizacij. Čas in ljudje zahtevajo, da pride naša Delavska zbornica zopet v roke pravih delavskih zastopnikov, da pride tudi

Okrožni urad in Borza dela prav tako v vodstvo pravih delavskih zastopnikov, da bo tako slovensko delavstvo s svojo dolžnostjo in odgovornostjo sodelovalo v polni meri in s polno zavestjo in odgovornostjo v naši socialni politiki.

Tudi polno pravico imajo svobodne delavske organizacije, da to tudi zahtevajo. Dolga desetletja se je delavstvo borilo požrtvovalno in vztrajno, da je dobilo svojo lastno zbornico, svoje zavarovanje in sploh vso socialno zakonodajo. Svobodne strokovne delavske organizacije terjajo od družbe le svojo pravico, če zahtevajo spremembo v socialno političnih zavodih. Po teh organizacijah pa zahteva tudi delav-

Vsi ukrepi proti navijanju cen, verižništvu in spekulaciji imajo namreč eno veliko napako. Niti enega ne izvedemo do kraja in s potrebno strogostjo. Ustvarja se zmeda, katero vsak izkoristi, kolikor more in tako, da mu končno niti ne moreš očitati spekulacije. Primer za to so zadnji tako vehementni ukrepi proti spekulantom. Končno pa so se vsi zmazali in bili oproščeni. Tako trgovec Snabel v Ljubljani, tovarnar Halbärth v Mariboru itd. Pri vsaki taki uredbi se dobe vrata, da se stvar prepelje in dokaže, da se z blagom ne špekulira. V Celju je n. pr. šlo za večje količine masti. Celjska cinkarna je dala izjavo, da je mast namenjena za aprovizacijo njenega delavstva, zaradi česar je nadaljuje preganjanje trgovca postalo brezpredmetno. Torej tudi tu udarec v vodo.

Tako se tedaj ta naša borba z draginjo kaj klavirno razvija in ne prinaša za tiste, ki pod težo teh razmer najbolj trpe, nobenega olajšanja, pač pa vsak dan nova presenečenja. Da o moki niti ne govorimo več. Podražil se je sladkor! Čemu? Ali ne bi mogla država odstopiti nekaj od visoke trošarine, ki jo prejema za sladkor, ali tovarne, ki, kakor vemo, delajo z velikanskimi dobički?

Enako je z oljem. Enotno olje bi moralo biti cenejšo, ker je pridelava enotna in s tem mnogo cenejša. Delo in surovine se prav gotovo niso podražile za 10 din pri litru. Čemu tedaj tako visoka cena enotnemu olju — kar 26 din za liter. Takih primerov bi lahko navedel kar celo vrsto.

Vse to končno dokazuje, da je vse preveč popuščanja, kar seveda nujno vodi v razmere, v kakršnih smo. Tipljanje sem in tja in ugibanje ter poplovični ukrepi prav nič ne izdajo in pomagati ne morejo.

Edina, res odločna in uspešna rešitev iz tega začaranega kroga je mogoča samo na dva načina:

1. Da oblast zapleni vse obstoječe zaloge in izda primerne maksimalne cene za posamezne predmete za prodajo v svobodni trgovini. Kdor bi zaloge ne prijavil ali jo skušal utajiti, (Nadaljevanje na 2. strani.)

stvo, kajti ono govori po organizacijah, katere vzdržuje tudi v težkih časih s svojimi lastnimi prispevki in s svojim lastnim delom in idealizmom.

Kdor hoče, da se bodo razmere v socialnem pogledu razvijale v zdravem toku naprej, da bo socialna politika in socialno vprašanje napredovalo na res zdravi podlagi, ta ne bo preslišal klika delavstva in njegovih organizacij, ki zahtevajo samo svojo staro pravdo. Kajti le v tem je poročstvo, da bo delavstvo sodelovalo na vseh področjih socialne politike in da bomo tudi v tem vprašanju šli jasnejšim dnem naproti. Zato pa: »Dajte delavstvu, kar je njegovega!«

Strokovna poročila

Rudarji pri TPD zahtevajo višje plače

Dviganje draginje vedno huje vpliva na preživljanje rudarskih družin. Zasluzki rudarjev so se v primeri z lanskim letom zvišali za 25%, cene pa so se po indeksu Narodne banke do meseca junija 1940. dvignile za 33,8%. Te uradne številke nam kažejo, da so rudarske plače za 8,8% pod indeksom. Če dodamo še avgust in september, v katerem so se cene dvigale kar skokoma, dobimo primanjkljaj 18%.

Na odločno zahtevo rudarskega delavstva so strokovne organizacije zaprosile družbo za razgovore o zvišanju plač. V veljavi je tudi že minimalna mezda, ki znaša za rudarje nad 18 let na posado 44 din. Te minimalne mezdne mora podjetje upoštevati. Rudarsko delavstvo, zlasti kvalificirano, pa zahteva za svoje naporno delo in kvalifikacijo višje plače. Zahteva tudi zvišanje postavk akordne ta-

bele ter plačane letne dopuste. Z uveljavljanjem minimalnih mezd je postala sedanja kolektivna pogodba v mezdnem sistemu neveljavna in delavstvo zahteva revizijo vseh prizadetih členov pogodbe.

Rudarsko delavstvo je prepričano, da zaradi dobre konjunkturalne družbe in zaradi visoke draginje družba teh upravičenih zahtev ne bo odklonila. V nasprotnem slučaju pa se bo borilo do skrajnosti za svoj življenjski obstanek.

Strokovne organizacije pozivajo rudarsko delavstvo, da zaupa organizacijam in zakonitim zaupnikom, ki bodo storili vse, da se delavske zahteve uveljavijo. Vsak nepremišljen in nezakonit postopek delavstva pa bo, kakor vedno, škodoval celotnemu rudarskemu gibanju.

Kranjsko tekst. delavstvo se prebuja

Delavstvo tekstilne tovarne »Jugobruna« v Kranju je zaradi pomanjkanja surovin zelo prizadeto. Že skoraj leto dni tovarna ne obratuje normalno. Negotovost, v kateri živi, in bojazen, ali se bo vsaj nekaj dni obratovalo ali sploh ne, že mesece vpliva na delavstvo kar najbolj porazno. Že lansko leto je nastopila nevarnost, da bo tovarna prisiljena ustaviti obrat, ker ni dobila surovin zaradi nepravilnosti našega gospodarskega sistema. V času, ko je tekstilna industrija imela vse možnosti, da si v neomejenih množinah nabavi bombaž, ni dobila za to potrebnih deviz. Vzrok temu je, da ne trpi samo naše slovensko gospodarstvo, ampak vso težo nosi na svojih ramah le delavstvo. Ob izbruhu evropske vojne so bila gotova trgovska pota zaprta oziroma so nastopile velike sitnosti zaradi blokade s strani Anglije. Vendar je bilo upanje, da se bodo težave na nek način vsaj deloma uredile. Z vstopom Italije v vojno se je položaj še bolj poslabšal. Pretrgana so bila vsa trgovska pota. Tekstilna industrija je prisiljena, da išče nove trgovske stike s povsem drugimi državami. Preden pa se bodo nova trgovska razmerja uredila, bo potrebno dosti časa.

Zaradi tega so najbolj prizadete večje tovarne, posebno one, ki imajo poleg tkalnic tudi predilnice. Med temi je »Jugobruna«, ki ima zaposlenih okoli 1500 ljudi. Upoštevati moramo, da je med njimi veliko poročenih, kar še bolj poveča število prizadetih. Delavski zaupniki so stalno na delu, kako delavstvu pomagati. Stori so vse, kar je bilo v njihovih močeh, da delavstvu pomagajo v težkem položaju. Nujno je, da se delavstvo seznani z vsemi akcijami, ki jih vodijo delavski zaupniki, kot tudi strokovne organizacije za izboljšanje delavskega položaja je Jugoslovanska strokovna zveza sklicala 3. oktobra 1940 v dvo-

(Nadaljevanje s 1. strani.)

naj bi se mu enostavno zaplenila brez vsakršne odškodnine.

2. Da vlada intervenira in pokupi čimveč najvažnejših življenjskih potrebščin ter jih da na trg po znižanih cenah ter tako prisili tiste, ki imajo zaloge, da gredo s cenami navzdol. Ta poskus pa bi bil precej tvegan, ker bi znali spekulanti oz. tisti, ki bi imeli denar, to blago hitro pokupiti, nakar bi zopet navili cene navzgor in tako pri zadevi prav za prav spet lepo zaslužili.

Zato bi moral biti ta drugi ukrep kar najbolj premišljen in res dobro izveden, da bi dosegel potreben učinek. Končno je vendar treba presekati ta gordijski voz, ki vsem dela velike preglavice.

Seveda bo kdo rekel, da to ne gre, ker se s tem posega v zasebno lastnino, ki je po naših zakonih nedotakljiva. Res je to, toda če so tako težko ogroženi interesi toliko milijonov ljudi in če pri tem služijo nekateri težke milijone, ti niso last ali pošten zaslužek ljudi, ki se s tem bavijo, marveč so krivično pridobljen zaslužek, ki je v takih razmerah nedopustljiv.

Le koreniti ukrepi v tej smeri nas morejo rešiti težkih pretresov, ki jim sicer z vso gotovostjo gremo nasproti.

J. Rozman.

značaja, pri kateri delavstvo ni sodelovalo. Prihaja pa čas, ko se bodo stavile zahteve, ki niso podpornega značaja, pri katerih pa bo moralo sodelovati vse delavstvo. Pozval je vse navzoče, da naj pristopijo v strokovne organizacije, ker le na ta način je mogoče, da bo borba zaključena z uspehom.

Delavstvo je na sestanku sprejelo resolucijo, katere je bila takoj izročena zastopniku oblasti, naslednji dan pa so jo zaupniki izročili tudi vodstvu tovarne. Vsi, ki ste bili na sestanku navzoči, ste lahko prišli do prepričanja, kako nujna je v današnjem času

Za pomoč tekstilnemu delavstvu!

Resolucija

sprejeta na sestanku tekstilnega delavstva tovarne »Jugobruna« v Kranju, dne 3. oktobra 1940.

Delavstvo zbrano na sestanku ugotavlja, da je zaradi visokega porasta draginje, kakor tudi zaradi skrajšanja delovnega časa težko prizadeto. Zato se sprejeto resolucijo obrača na vodstvo tovarne »Jugobruna« z opravičenimi zahtevami, kakor tudi na pristojno oblast, da zahteve vsestransko podpre. Ker je delavstvu nujno potrebna čim hitrejša pomoč, zahteva delavstvo sledeče:

1. Zaradi visokega dviga draginje je položaj tekstilnega delavstva ogrožen, posebno še, ker se bližamo zimskemu času. Delavske plače nikakor ne odgovarjajo naraščajoči draginji. Posebno ne zaradi tega, ker delavstvo ni polno zaposleno. Ker so bile s 1. oktobrom t. l. določene z banovo uredbo nove minimalne mezdne, na podlagi katerih znaša temeljna urna mezda za tekstilno delavstvo 4,75 din na uro, je zahteva delavstva, da se temeljne urne mezdne izenačijo na podlagi določil banove uredbe, plus draginjske doklade, ki jih delavstvo prejema. Delavstvo nikakor ne more dopustiti, da bi se temeljne urne mezdne dvignile na račun draginjskih doklad. Pri tej svoji zahtevi bo delavstvo vztrajalo, zavdajoč se, da je ta zahteva popolnoma opravičena.

2. Ker je delavstvo zaradi pomanjkanja surovin močno prizadeto zaradi nepopolne zaposlitve, je dolžnost tovarne, da nudi delavstvu pomoč v obliki dejanskega zaslužka za izgubljeni delovni čas. Vodstvo tovarne je dolžno storiti to, kar je bilo delavstvu tisti činitelj, ki je v času polnega obratovanja največ doprineslo za dober in hiter razvoj tovarne.

3. Delavstvo nikakor ne more dovoliti, da bi nekateri od vodstva tovarne namerno preganjali delavske zaupnike, kakor se to dogaja v nekem oddelku. Smatramo, da so delavski zaupniki zakoniti predstavniki delavstva in so kot taki dolžni, da izvršujejo naše želje in zahteve. V vsakem takem primeru bo delavstvo svoje za-

delavska skupnost. Zato povejte to vsem delavcem, ki še ne zaupajo borbi strokovnih organizacij. JSZ pri tem ne misli voditi partizanstva sebi v dobro, to so tudi vsi njeni zastopniki, ki so na sestanku poročali dokazali. Njej je glavni namen izboljšati delavski položaj in pri tem bo tudi vstrajala. Take sestanke bo JSZ skušala organizirati tudi za druge tovarne v Kranju. Tudi pri tem svojem namenu ne bo mirovala prej, dokler ne bo stalo vse tekstilno delavstvo strnjeno v strokovnih organizacijah. Tovariši — tovarišice od JSZ na delo! To je naš apostolat in naša borba!

upnike napram raznim mojstrom znalo braniti.

4. Pristojna oblast se naproša, da zahteve delavstva z vsemi razpoložljivimi sredstvi podpre.

5. Ker je delavstvo zaradi pomanjkanja surovin hudo prizadeto, naprošamo, da se stori vse na merodajnih mestih, da se uvoz surovin (bombaža) pospeši v taki meri, da bo delavstvu zagotovljena popolna zaposlitev.

6. Pri odboru za dodeljevanje surovin naj se upošteva tudi tovarne v Sloveniji. Delavstvo nikakor ne more dopustiti, da bi se bombaževa preja, predelana v naših predilnicah dodeljevala tkalnicam na jugu države. V korist splošnosti, kakor tudi v korist delavstva je, da oblast vnaprej stori vse, da se taki primeri ne bodo dogajali.

7. Ker je ravno delavstvo s porastom draginje najbolj prizadeto, zahteva, da pristojne oblasti store vse, da se dvig cen življenjskim potrebščinam zaustavi. Ljudi, ki današnji položaj iz spekulativnih namenov izkoriščajo sebi v prid, naj oblast najstrožje kaznuje. Sankcije proti takim ljudem naj bodo: strogi zapor, odvzem prikritih življenjskih potrebščin, odvzem koncesije in konfinacija.

8. Delavstvo dobro ve, da je pomanjkanje živil nastalo zaradi tega, ker so premožnejši sloji čezmerno nakupili in nagromadili živil po svojih shrambah. Ker tako skrivanje in nepotrebno gromadenje živil nikakor ni pravilno, ker tudi povzroča podražitev istih, se obrača delavstvo na pristojno oblast, da tudi v tem pogledu stori kar najbolj energične ukrepe. Vsem, ki po nepotrebnem gromadijo in skrivajo živila, naj oblast iste zaseže in naj jih razdeli med delovne sloje.

Delavstvo hoče, da svojo započeto borbo vodi zakonitim potom. Odločno pa zahteva, da se od strani podjetja, kakor tudi od strani pristojnih oblasti predloži in želje upoštevajo. Za izvršitev želja in zahtev pooblašča delavstvo svoje obratne zaupnike in svoje strokovne organizacije, da kot zakonite predstavnice delavstva te naše želje in zahteve izvedejo. Volja delavstva je, da se to vsestransko upošteva. V Kranju, 3. oktobra 1940.

Povišanje plač stavbinskim delavcem

Nova uredba o minimalnih mezdah določa za vse stavbinske delavce brez razlike, najsi delajo pri stavbah ali cestah, enotno minimalno mezdo. So v najvišjem mezdnem razredu minimalnih mezd. Ker je pa stavbinstvo priznано kot obrt, bodo samo v krajih z nad 5000 prebivalci plačani po 5,50 din, v krajih s pod 5000 prebivalci pa po 5 din na uro. Pod 18 let stari v krajih nad 5000 preb. po 4,25 din, pod 5000 preb. pa po 3,75 din na uro.

Dne 4. oktobra se je vršila druga poravnalna razprava pod vodstvom inspekcije dela za zvišanje stavbinskih plač. Podjetniki so se postavili nastališče, da so minimalne mezdne zadosti visoke, ker zvišujejo plače stavbinskih delavcev od 0,50 do 1,50 din na uro. Končno so bili pripravljeni za nekatere kraje zvišati plače za 25 par, prav tako tudi nekaterim zidarjem.

Delavski zastopniki tega predloga niso mogli sprejeti. Zahtevali so za 1. mezdni razred stavbinske pogodbe za 1 din višjo plačo. Približno toliko so zahtevali tudi za zidarje in za ostale mezdne razrede. Pogajanja so ostala brez sporazuma ter sta obe stranki pristali na razsodišče, ki ga imenuje ban. To razsodišče bo odločilo med zahtevami delavskih organizacij in stališčem podjetnikov.

Da se pokaže, da je zahteva delavstva odločna, se bo vršilo v soboto opoldne v Delavski zbornici zborova-

nje ljubljanskega stavbinskega delavstva, katerega priredijo vse strokovne organizacije. Poročali bodo zastopniki vseh organizacij, glavno poročilo pa bo imel referent Del. zbornice g. Stan-ko. Stavbinski delavci, udeležite se tega zborovanja polnoštevilno, da pokažete, da so v Ljubljani samo minimalne mezdne za vas nezadostne!

Za rudarske upokojece

V »Delavski pravici« smo že pisali kakšen odgovor je JSZ dobila iz ministrstva za gozdove in rudnike glede zvišanja pokojnin rudarskim upokojevcem, kakor tudi sklicanje ankete v Belgradu, ki bi o tem vprašanju razpravljala. JSZ je ponovno stavila ministrstvu za gozdove zahtevo, da se skliče slična anketa, kajti Glavna bratovska skladnica v Ljubljani nima sredstev, da bi mogla zvišati pokojnine, kot so to storile ostale bratovske skladnice v državi. Za nas se morajo sredstva dobiti drugje in to edino iz sanacijskega sklada bratovskih skladnic, iz katerega naša Bratovska skladnica že sedaj prejema dotacije za kritje rednih pokojnin. Ker je to vprašanje izredno pereče, bo verjetno ministrstvo le pristalo na razgovore, da se najdejo potrebna sredstva in upokojece, v kolikor je v danih razmerah mogoče, podpre, oziroma jim zviša njihove pokojnine.

Do naših krajev

Hrastnik

Izlet rokodelcev TPD v Maribor so hoteli napravi trboveljski sodrugi kar za svoj izlet. Čeprav je TPD dala 4000 din za 80 oseb, po 50 din za osebo, in to za vse revirje, seveda procentuelno. Tik pred izletom pa so dali za Hrastnik 12, za Hudo jamo 2 in za Zagorje 12 udeležencev. Zaradi izplačila so se vršile razne nerodnosti, čeprav je denarno stran vodil sodrug Filač. Izleta so se udeležile tudi nekatere gospe in rudarji, tako da je bila to res nekaka socialistična prireditve. V Mariboru pa je bil pripravljen sprejem, kar je vsekakor lepo. Pri ogledu raznih tovarnen smo marsikaj videli. Tovarna mila »Zlatorog« pa je dala celo vodstvu 500 din in vsakemu udeležencu kos toaletnega mila. Po ogledu je bilo kosilo. Razkropili smo se v več skupin. Hrastničani so jedli pri g. Birtiču. Pozno popoldne pa se je ožja družba Trboveljčanov zatekla v neko gostilno, kjer so popivali in se obnašali prav po knapovsko. Pili so in peli. Ko pa so nazadnje peli: »Zaplula je barčica moja«, so postali pri drugi mizi fantje pozorni. Ker pa je še kar naprej plula... so se oglasili rekoč: Če se ne zgubite, bo zaplula, zaplula, tako da se ne boste mogli povrniti nazaj! Pri vas v Trbovljah lahko pluje kolikor hoče, po Mariboru pa ne bo! Ze pred nekaj leti je Trboveljska premogokopna družba obljubila, da bo sezidala novo kopalnico za rudarje pri nas v Hrastniku. Ker pa še sedaj ni nič storila, si jo dovoljujemo opomniti, kaj misli in če bo sploh kdaj zidala ali nikoli? Stvar je že neznosna. Vsak dan več je rudarjev, tako da sta na vsakem ključu že po dva rudarja. Obrat »Ojstro« je dal preurediti še eno malo sobo za obešanje oblek in za oblačenje, pa je še vse premalo, tako da se morajo bližnji rudarji oblačiti doma. Kdor je daleč doma, je še na slabšem. Tudi pri kopanju je tak dren, da je jo, ker je premalo prostora! Zaupniški zbor, to je tudi vaša naloga, da drezate družbo zaradi kopalnice in da uredite tudi glede cen za svetilke. Stvar je nujna in resna!

Planina pri Rakeku

V sredo 25. oktobra so bila pogajanja med zaupniki in delodajalcem v našem podjetju, ki so potekla v lepem redu. Kakor so si zamislili potek pogajanj obratni zaupniki in tudi kakor vsakega posameznega delavca pritiska naraščajoča draginja do izboljšanja plač, je tudi podjetje končno uvidelo in pristalo na zaupniške zahteve, tako da je zboljšalo plače delavstvu približno za 17 do 22%. To je lep korak naprej za našo skupino, ker je tukaj na Notranjskem tako malo zavednega delavstva, si osamljena skupina kaj težko pribori zasluženi kruhek, ker se vsak podjetnik izgovarja,

zakaj bi jaz plačal, če pa oni drugi v tej in tej vasi še toliko ne plača delavcem itd. To je tako imenovana delavska brezbriznost, ker ne ve, kako je potrebna strokovna organizacija v njegovem vsakdanjem življenju. Kako pa naj si zamišljamo strokovno organizacijo, kakšno delo naj opravljamo? Delavski duh naj vlada v vsakem obratu, borbenost mora biti vedno močna v delavcu, le potem se lahko reče in piše, to je strokovna delavska skupina in močna organizacija, kjer pa tega ni, tam pa tudi delavca ni. Zato je tukaj pri nas na Notranjskem kaj malo delavske strokovne izobrazbe in je tudi težka borba za življenje, ker ni zavednega delavstva v sosednih obratih, kakor bi to moralo biti. — V vednost članstvu: V kratkem bo članski sestanek naše skupine. Na sestanek naj pridejo vsi, ker bo zelo važen glede na uredbo o minimalnih mezdah itd. Članstvo pozivamo, da se še bolj oprime naše strokovne organizacije JSZ in njenih voditeljev, ker samo po tej poti moremo v življenje, če hočemo ostati strokovničarji in delavci.

Šmartno ob Dreti

Preteklo nedeljo je bil kljub slabemu vremenu pri nas dobro obiskan članski sestanek, na katerem nam je tov. Kovač iz Ljubljane v jednatih besedah orisal socialen položaj našega delavstva in pomen naše organizacije, za kar mu gre iskrena zahvala. Tovarišem članom pa javljamo tem potem, da bo naš tovariš blagajnik pobiral mesečne prispevke vsako prvo nedeljo v mesecu pri Rojtnu v naši delavski sobi in to takoj po rani sveti maši. Tovariši, storite svojo dolžnost, da olajšate tov. blagajniku pobiranje prispevkov. Na teh sestankih se vam bo poročalo tudi od strani tajnika glede delovanja naše organizacije.

Domžale

Preteklo nedeljo je bil v Domžalah sestanek delavstva iz tovarne »Universalle«. Kot zastopnika centrale sta se udeležila sestanka tov. Toman iz Ljubljane in tov. Sever iz Škofje Loke. Tovariš Sever je poročal o delu JSZ, ki ga vodi v času draginje, kakor tudi o njenih podvigih za povišanje plač. Omenjal je tudi nezavednost delavstva, ki je v veliki večini samo krivo, da se mu položaj stalno poslabšuje. Podal je tudi poročilo o borbi delavstva v tovarni »Sešir« v Škofji Loki, ki je v zadnjem času dokončalo mezdno gibanje. Delavstvu je potrebna za take podvige skupnost, ki pa ne zadostuje, ampak je potrebna tudi delavska zavest. Tov. Toman je omenjal v svojem poročilu, da mora delavstvo imeti poleg borbenosti in zavednosti tudi izobrazbo. Brez tega delavstvo ne bo doseglo zadovoljivih uspehov. Vse to bo pa delavstvo pridobilo v strokovni organizaciji.

pine same organizirale. Tako smo v maju šli z Jeseničani na Golico, Škofječani so imeli svoj izlet na Sv. Katarino, Celjani na Ptujsko goro in čez Rogaško Slatino zopet nazaj v Celje. Preteklo nedeljo pa je imel ženski odsek JSZ svoj izlet na Dobeno pri Ljubljani. Nedeljo prej je nameravani izlet preprečil dež, toda naše tovarišice iz kamniške in ljubljanske okolice so vztrajale pri svojem sklepu in ga že vnaprej v primeru dežja preložile za en teden.

Dnevi pred nedeljo so kazali, da bo vreme skalilo izlet tudi to nedeljo. A vremenski preobrat od petka na soboto je vlił novo upanje našim tovarišicam, da bo nedelja lepa. Niso se motile. Sicer megleno nedeljsko jutro in tudi dopoldne ni podajalo nobenega pravega poročila, ali bo popoldne lepo ali ne. Zato je tudi nekaj tovarišic ostalo doma, toda le nekaj. Ko sem stal na Zgornjem Dobnem, ne vedo, kam naj se obrnem, so pričele prihajati v gostih skupinah naše gameljske tovarišice in me z družino vred usmerile proti Spodnjem Dobnem na obširno dvorišče g. Ručigaja. Zapomnil sem si le to, da bi jo ena izmed njih kmalu pošteno skupila z gorjačo od nekega posestnika na Zg. Dobnem, ker si je predznila pobratiti ob cesti jabolko, ki je padlo z drevesa. Toda ostale tovarišice so se zanj krepko postavile v bran, tako da se je namerjena roka, ki je držala gorjačo, kar povesila. Dekleta so mi

Vevče

Prejšnjo sredo, dne 2. oktobra smo pokopali pri nas tov. Franca Reška, očeta našega delavnega pokretaša v vevški skupini tov. Edvarda Reška. Pokojni je bil upokojen v papirnici pred zadnjo stavko. Pri pogrebu so ga spremili na zadnji poti številni tovariši s papirniško godbo na čelu. Krsto so nosili člani vevške skupine JSZ. Pokojniku želimo, da dobi zasluženo plačilo v večnosti, tov. Rešku pa naše sočutje!

Preserje

Strokovna skupina lesnega delavstva v Preserju sklicuje članski sestanek v nedeljo 13. oktobra ob 2 popoldne v gostilni pri Kriškarju v Preserjah. Pogovorili se bomo o našem prihodnjem delu in vsem, kar nas teži. Prosimo, da se sestanka vsi člani udeležijo.

Trbovlje

Sestanek skupine se vrši v sredo 16. oktobra ob 5 popoldne v tajništvu. Poročali bomo o mezdnem gibanju in njegovem poteku. Po sestanku bo seja organizacijskih zaupnikov, katere naj se vsi zaupniki gotovo udeležijo!

Maribor

V soboto 12. oktobra ob 4 popoldne se vrši širša seja tekstilne skupine v prostorih Jugoslovanske strok. zveze, Sodna ulica 9-III (Delavska zbornica). Seja je zelo važna zaradi položaja v tekstilni industriji, zato vabimo, da se je vsi gotovo udeležijo.

Godbeni odsek JSZ v Mariboru priredi 13. oktobra ob 3 popoldne **trgateno veselico** v prostorih gostilne A. Kekec, Meljski hrib (za tovarno Mirim) v Košakih. Odbor vabi, da se prireditve udeležijo vsi člani in prijatelji!

Otiški vrh

V nedeljo 6. okt. se je vršila širša seja skupine. Sejo je vodil predsednik tov. Hrzenjak. Udeležba je bila zaradi nezavednosti tukajšnjega tekstilnega delavstva slaba. Seje se je udeležil kot zastopnik JSZ tov. Majer iz Maribora, ki je pojasnil pomen in delovanje organizacijskih zaupnikov ter novo uredbo o minimalnih mezdah. Po poročilu so tovariši razpravljali o organizacijskih zadevah in sklenili, da požive delo v skupini. Vsakih 14 dni se bo vršila seja skupine. Izrazili so zahtevo, naj se postavi tekstilno delavstvo v uredbo o min. plačah v kategorijo A, namesto v B, ker so nizke plače prav v tekstilni industriji vzrok tuberkuloze med tekstilnim delavstvom. Uredi naj se tudi vprašanje družinskih doklad. Za to bodo začeli zaupniki zbirati ves potreben material.

Ormož

Lesni delavci podjetja Kuharič ml. smo se organizirali v JSZ in zahtevali zboljšanje plač. Ta zadeva pa se je zavlekla od meseca maja do 26. septembra, ko se je vršilo na okrajnem glavarstvu v Ptuj poravnalno postop-

panje. Na razpravi smo dosegli popoln sporazum glede zvišanja mezd kakor tudi glede § 219 in 221 obrtnega zakona. Mezde so se pri nekaterih zvišale od 3 na 4 do 5,50 din. Ob tej priložnosti moramo omeniti, da smo našli popolno razumevanje za delavske težnje na strani zastopnika oblasti, pa tudi pri samem podjetniku. Nove mezde veljajo od 1. septembra dalje. — Delavstvo se je prepričalo, da le v vztrajnem in složnem delu lahko pričakuje zboljšanje svojega bednega položaja. — V nedeljo 6. oktobra se je vršil članski sestanek, ki se ga je udeležilo lepo število delavcev tudi iz drugih podjetij. Na sestanku je poročal tov. Kores iz Maribora. Pojasnil je delavstvu tudi, kaj so prave svobodne strokovne organizacije. Zbrani delavci so soglasno sklenili, da hočejo trdno držati svojo skupnost v JSZ in da bodo zanj pridobili tudi ostalo neorganizirano delavstvo.

Ljubno

Ker se za nedeljo 6. okt. napovedani sestanek lesnih delavcev ni vršil, bo v nedeljo 13. oktobra ob štirih popoldne pri Korošcu širša seja, na katero so poleg odborikov vabljeni tudi ostali člani. Prišel bo zastopnik iz Ljubljane.

Črna-Kaolin

Dne 15. septembra t. l. smo imeli v gostilni pri Logarju v Praprotnem strokovni sestanek, ki je bil prav dobro obiskan. Na sestanku smo obravnavali najprej tekoče zadeve v podjetju. Ugotovili smo, da so nejasnosti pri zaračunavanju akorda, da je treba akordne postavke zboljšati in da je treba odpraviti razne nedostatke tudi v tovarni. Napravili smo sklep, da bodo zaupniki in organizacija najprej sami intervenirali. Če pa ne bi dosegli uspeha, bo morala vzeti vso stvar v roke centrala. Na sestanku smo razpravljali tudi o celotnem položaju delavstva. Ugotovili smo, da smo zaradi sedanje draginje zelo udarjeni. Ugotovili smo pa tudi, da so uradno določene cene za moko za nas nesprejemljive, ker teh cen enostavno ne zmoremo. Zaradi tega bo moralo delavstvo napraviti korake, da se draginja zajezi in da se spravijo cene življenjskih potrebščin v sklad s skupno možnostjo delavstva. — Zelo neprijetno smo bili presenečeni, ko smo na sestanku zvedeli, da še ni izdana uredbo o novih minimalnih mezdah. To nam je nerazumljivo. Saj so pisali razni listi, da je že izdana. Zdi se nam, da nekaj ni v redu. — Na sestanku smo se ponovno utrdili v prepričanju, da more delavstvo rešiti le strokovna organizacija. Zato se je moramo še bolj okleniti in z njo sodelovati.

20 krajevnih skupin nam je poslalo sporočilo, koliko izvodov koledarčka za leto 1941. naročajo — kaj pa ostale? Zganite se in odgovorite, da ne bo pozneje nepotrebnih pritožb, ako bo koledarčkov zmanjkalo.

Na Dobnem

Letos naša JSZ ni mogla prirediti običajnih vsakoletnih taborov, kakor je bilo to vseskozi pri nas v navadi. Naši tabori so bili vsako leto pravi praznični dnevi za naše skupine. Kjer koli je bil sklican in organiziran tabor krščanskih socialistov, povsod so se ga naši tovariši udeležili z velikim veseljem. Prihajali so od blizu in daleč, včasih po cele ure, z nekaj dinarji in kosom kruha v žepu, pa so bili veseli in zadovoljni. Saj so se naužili svežega zraka, srečali so se ob teh prilikah s tovariši z najrazličnejših strani, prisostvovali taboru, kjer so poslušali govornike in odobrvali delavsko zadržanje do svoje organizacije in manifestirali za krščansko socialistično načelo v človeški družbi. Največje vrednosti pa je bilo dejstvo, da smo se znašli na taboru vsi člani JSZ kot tovariši, vse ene misli, enega hotenja. To dejstvo nas je vse poživilo. Po končanem taboru smo se vsedli eden poleg drugega, govorili odkritosrčno in prijateljsko o resnih in tudi zabavnih stvareh. Dan je hitro potekel k svojemu zatonu in zopet smo se poslavljali z globokim prepričanjem, da se prihodnje leto zopet vidimo.

Letos smo se žal morali zadovoljiti le z nekaj izleti, ki so jih naše sku-

raztolmačile, da je v tem kraju taka navada.

Ko pridemo na določeno mesto, so se dekleta in tudi nekateri tovariši kar vsipali skupaj od vseh strani, tako od spodaj navzgor iz kamniške strani, od zgoraj doli pa iz gameljske strani. Celotno daljnega Sostrega jih je bilo veliko. Posedli smo okrog miz, po travi in vsepovsod. Tovarišice so se seznanjale med seboj, se spoznavale, sklepale nova prijateljstva. Le mimogrede smo se dotaknili razmer v posameznih tovarnah in preceh delavskih vprašanj. Z veseljem so pripovedovale tovarišice iz kamniške okolice, kako je bilo dopoldne v Kamniku, kjer so se zbrale, da povedo svoje mnenje o draginji. Le prehitro je minilo teh par uric, ki so bile namenjene za skupno razvedrilo, zato smo morali kar pohiteti z razpoložljivim časom. Oglasila se je še harmonika in kitara in prišla je četrta ura, kot bi nam kdo premaknil kazalce na uri. Zbrali smo se hitro na gričku poleg gostilne, da si še napravimo trajen spomin na ta izlet. Tisti, ki nismo imeli koles, smo se morali kar posloviti od družbe in nameriti korak v dolino proti trzinski postaji. Tovariši Savenc, Toman in Štibilj, ki so se udeležili izleta, da pozdravijo korajžne in ponosne tovarišice v imenu načelstva JSZ, so se lahko še malo dalj zadržali v njih družbi. Toda mrak, ki je okrog petih do šestih kar trdovratno legal na zemljo, je tudi nje prepodil.

Ta izlet, ki je bil predvsem namenjen tovarišicam, članicam JSZ, bo ostal nam vsem dolgo in lepem spominu. Saj v današnjih časih ni lepšega dogodka, kakor da se zberemo skupaj bodisi na izletu ali na taboru člani organizacije, ki nas drži v skupno, nepremagljivo armado borcev za vsakdanji kruh, za pravico in za načela v družbi, katera edino morejo osrečiti današnjega človeka. V taki družbi ni nobenih zahrbtnih namenov, špekulacij, ne netovariških gest, ki bi delala slabo kri. Zato so taki izleti potrebni ne le iz zdravstvenih razlogov, ki so gotovo tudi važna postavka, prav v taki meri pa tudi iz tovariških in delavskih razlogov, saj se na ta način goji skupnost, katere je prav gotovo vsakdo vesel.

Morda se bodo v prihodnjem letu razmere v toliko spremenile, da bomo lahko šli zopet s svojimi prapori na plan, na tabore, ki bodo živ odraz naše skupnosti in moči delavskega krščanskega socialističnega gibanja, katerega tudi do sedaj ni zlomila nobena sila sedanjih kapitalističnih časov. Slovenski krščanski socialist je ponosen na svoja načela, ponosen sam nase in na svojo skupnost. In gibanje, ki ima v svojih vrstah take člane in značaje, bo tudi takrat, ko bodo sedanji oblaki prepodeni, prav gotovo pomenilo veliko in tudi rodilo svoje sadove v korist slovenskega delovnega ljudstva.

S. Žumer.

Razgledi

O tajnostih brennerskega sestanka so največ ugibali vsi svetovni časopisi pretekli teden. Nemški in italijanski listi so namigovali na to, da so vsem sestankom na Brennerju, ki sta jih doslej imela Hitler in Mussolini, nasledovala hitra in odločna dejanja. Tako je po prvem sestanku Nemčija napravila napad na Norveško, Belgijo in Nizozemsko ter Francijo. Sledil je tudi vstop Italije v vojno. Italijanski list »Stampa« je zapisal, da se bodo tudi to pot dogodki razvijali hitro, celo bliskovito, kot ostale dosedanje akcije sil osišča.

Med tvegano prihodnostjo in odresilno previdnostjo imajo sedaj Američani izbirati, je zapisal po sestanku Hitlerja in Mussolinija znani italijanski časnikar Virginio Gajda. Amerika je na ustanovitve, odnosno potrditev trozveze odgovorila s tem, da vodi hitra pogajanja z Anglijo in Avstralijo o skupnem vojaškem nastopu v prvi vrsti proti Japonski. Gospodarsko vojno proti Japonski pa je kar takoj začela. Nič ni opaziti, da bi Amerika kakor koli oklevala, da čim prej stopi v vojno.

Doslej so dogodki vedno iznenadili Anglijo, pišejo italijanski listi in pravijo, da bo to tudi v kratkem znova. Čeprav Anglija pravi, da so razgovori imeli rešiti predvsem vojaške naloge, pravijo ti listi, se vendar Anglija ne zaveda, kakšna bliskovita presenečenja bodo nastopila. Prav tako pa pišejo ameriški listi, da je neka visoka fašistična osebnost izjavila, da bo v kratkem izvršen nov načrt bliskovitega napada proti Angliji in njenemu imperiju. Kje bo začetek, niso povedali. Pač pa so rimski listi zapisali: Kar koli naj se zgodi, zgodilo se bo hitro. Po vsem tim bližnja prihodnost kmalu ne bo več tajnosti nekaterih diplomatov.

Veliko zborovanje Železne garde iz vse Romunije se je vršilo v nedeljo. Iz govorov predsednika vlade generala Antonescu in voditelja gardistov Horijsa Sime izhaja, da je sedanja vlada popolnoma prevzela politiko romunskih narodnih socialistov. General Antonescu je pozval k sodelovanju vse Romune, ki so pripravljeni, da žrtvujejo za romunsko skupnost. Istočasno so romunski listi objavili, da bodo v najkrajšem času izdani ukrepi proti tistim Romunom, ki se nočejo sprijazniti s sedanjim režimom v državi. Ti ukrepi da bodo zadeli tiste Romune, ki bi hoteli v Londonu pod pokroviteljstvom Churchilla sestaviti neko vlado proti sedanji vladi v Bukarešti. Bajje je Titulescu že pozvan, da stopi v tako vlado. O tem so pisali že italijanski listi.

Vesti o preureditvi romunske vojske so hile že nekajkrat objavljene. Vodstvo preurejanja sedanje romunske vojske vodijo nemški višji častniki, ki se že dalje časa mude v Romuniji. Tem vestem o preurejevanju romunske vojaške sile posvečajo veliko važnost nasprotniki sedanjega romunskega režima. Nemški listi so poročali, da je več nemških vojaških enot odšlo v Romunijo, da nadzirajo, da se v redu opravlja preseljevanje Nemcev iz Besarabije v rajh. Kasneje so bila poročila soglasna o tem, da nemška vojska zaseda Romunijo z večjimi enotami.

Silni letalski napadi z obeh strani so bili tudi v preteklem tednu nespremenjeni. Razdejanja, ki jih povzročajo, so gotovo silna. Nobeden od nasprotnikov še ne more trditi, da je dobil premoč v zraku ali da je gospodar zračnega prostora nad nasprotnikom ozemljem. Seveda pomeni to za branilce že velik uspeh. O izgubah, ki jih ima eden ali drugi in ki bodo vedno bolj odločilne za potek vojne, pa ni točnih podatkov, kar je povsem razumljivo. V Sredozemlju ni bilo važnih bojov, tembolj pa se vsiljuje vprašanje, kaj bo prinesla najbližja bodočnost novega v Sredozemlju ali ob njegovih obalah.

Spei rovarijo proti javnemu redu tisti, ki so povzročili poraze, pravi francosko službeno poročilo. Obenem poročajo, da so spet aretirali nekaj francoskih bivših ministrov ter voditelja delavskih strokovnih organizacij Jouhauxa. Francoska vlada je zadnji čas odredila zelo ostre ukrepe proti raznim opozicijskim skupinam, ki niso ali nočejo razumeti današnjega stanja in ki odkrito ali podtalno z besedo in dejanjem žele prikriti dejstva, zaradi katerih je morala Francija tako trpeti.

Za odstop iz vlade je zaprosil Chamberlain prejšnji teden. Obenem z nje-

govim odstopom so se izvršile še druge važne spremembe v angleškem ministrskem svetu. Ministri iz vrst delavske stranke in strokovnih organizacij so dobili važna mesta. Nekateri so si že z dosedanjim polletnim delom v vladi pridobili veliko priznanje za uspehe. Delavski ministri imajo predvsem resore, ki urejajo produkcijo, prehrano in promet. V vojnem svetu vlade, kjer je skupaj 7 ministrov, ima angleško delavstvo tri zastopnike.

Spanija ne vstopi v vojno in v trozvezno vojaško pogodbo, tako so objavila uradna poročila po desetdnevni konferenci, ki jih je imel zunanji minister generala Franca v Rimu in v Berlinu. Pač pa bo Spanija kot doslej

podpirala politiko osišča. Spanija se menda od zadnje državljanske vojne še ni toliko opomogla, da bi jo mogel general Franco spraviti v novo vojno.

Rusija mora biti vedno pripravljena, je izjavil komisar za vojsko v svojem nagovoru, ki ga je imel na novo imenovane častnike, ki so dovršili častniško šolo. Londonski listi pišejo, da je Rusija v stalnem oboroževanju, čeravno ni z nobene strani trenutne nevarnosti za napad. Vso jesen se že nadaljujejo na raznih delih ruskih meja veliki manevri, ki imajo zelo velik obseg.

Po severni Italiji nadzoruje vojsko predsednik vlade Mussolini. Spremlja jo ga višji generalstabi častniki. Prav tako je na nadzorovalnem potovanju po severni Italiji prestolonaslednik Umberto, ki je glavni komandant severne italijanske armade ter vrhovni inspektor celokupne italijanske pehote.

Poselska zveza

Obveščamo vse članice in dekleta, da se je pričelo redno društveno življenje v naših prostorih v Domu služkinj v Križevniški ulici 2.

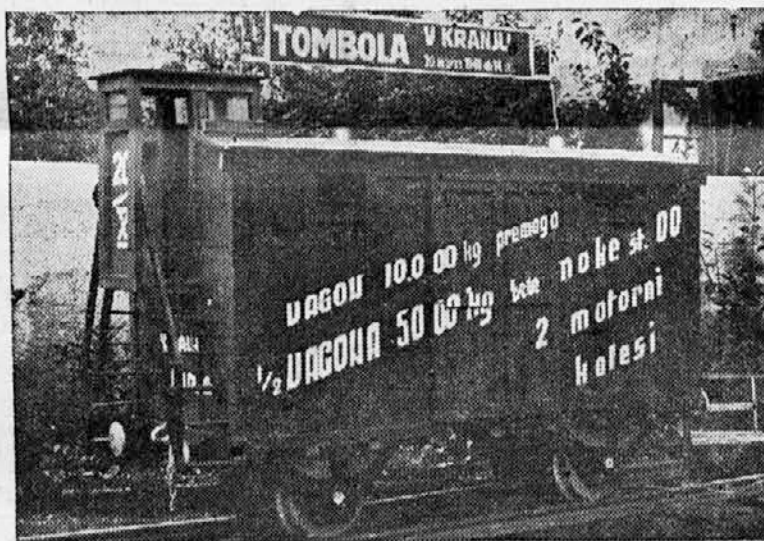
Nemški tečaj za začetnice se je pričel v torek 1. oktobra in se vrši sedaj vsak torek. Prijavijo se lahko v ta tečaj še začetnice. Nadaljevalni tečaj lamskih začetnic se bo vršil ob nedeljah popoldne. O pričetku bomo priložnostno pravočasno obvestili. Tudi strokovni tečaj, ki je za služkinje neobhodno potreben, se bo vršil vsak četrtek od 8.45 do 9.45 in bo trajal največ dva meseca. Prvo predavanje bo

v četrtek 17. oktobra 1940. Dekleta, pridite v obilnem številu, da se strokovno izobrazite, kar je potrebno za vse članice!

Obenem obveščamo vsa dekleta, da bo vsako nedeljo preskrbljeno služkinjam v »Domu služkinj« kakšno razvedrilo, bodisi igra, skioptično predavanje ali kaj podobnega. V nedeljo 20. oktobra 1940 bo majhna igrica. Pričetek bo ob 5 popoldne. Vabimo članice in dekleta, da si poiščejo v prostem času ob nedeljah v našem domu poštenega razvedrila med svojimi stanovskimi tovarišicami.

Tombola v Kranju

20. oktobra ob 2. uri popoldne

200 kg riža, 2000 kg krompirja, sod olja, zaboj masti, mila, sladkorja, drva, več koles itd.

TABLICE: v predprodaji po 5 din, na dan tombole po 6 din

Seja strokovne zveze oblačilnega delavstva

Ožji odbor Strokovne zveze oblačilnega delavstva je imel 29. septembra v Domžalah sejo, na kateri se je premostril položaj oblačilnega delavstva. Seje so se udeležili poleg zastopnikov iz Domžal tudi zastopniki iz Škofje Loke za tovarno »Sešir« in iz Kranja za tovarno »Standard«.

Tov. Vidergar je poročal o stanju delavstva v tovarni »Universalle«. Omenjal je, da je podjetje zvišalo delavske mezde za 20%. Potrebno pa je, da se delavstvo vnaprej pripravi za bolj odločno borbo.

Tov. Kedrič iz Kranja je poročal o borbah, ki jih vodi delavstvo v tovarni usnja »Standard«. V svojem poročilu je omenjal zadnje stavko, katero je delavstvo z uspehom dokončalo. Vendar s tem borba še ni končana, ker skuša vodstvo podjetja vsako organizacijo v podjetju onemogočiti. Pristavil je še, da je delavstvo borbeno in odločno in da bo borbo vzdržalo. Nadalje je poročal tov. predsednik Konič Franc o delovanju delavstva v tovarni

»Sešir« v Škofji Loki. Obenem je omenjal tudi potrebo, da se delo v Strokovni zvezi oblačilnega delavstva pospeši na tak način, da bo imelo delavstvo v svoji zvezi kar najboljšo oporo.

Izpopolnili so tudi širši odbor, v katerem so določili še Starbeka Franca in Durjavo Marijo od skupine v Domžalah. Določili so tudi, da se bo prihodnja seja vršila v Trzinu. S tem se je delo Strokovne zveze oblačilnega delavstva poživelo. Na seji so posamezni zastopniki delavstva izmenjali svoje misli, ki naj bodo kot vodilo za nadaljnje delo.

Vsak član JSZ naj skrbi, da se bo članstvo vedno bolj množilo. Le močna organizacija bo v prihodnosti lahko uspešno pomagala delavstvu.

Ne zadržuj članarine! Obračunaj jo redno vsak mesec! V teh časih težko plačas večji zaostanek. Zato je najbolje, da redno vsak mesec izročiš svoj prispevek svojemu pomoznemu blagajniku. Tako prihraniš sebi neprijetnosti izterjavanja, funkcionarjem skupin pa omogočiš red, ki ga od njih centrala zahteva.

Zapiski

Naj nosi vsak svoje stroške! Za pokojnim tajnikom banovinske JRZ g. Tomazinom je prevzel tajništvo g. R. Smersu, uradnik OUZD. Kdor ve, kako zelo zaposli mesto strankarskega tajnika vsako osebo, ki opravlja to nalogo, se mora čuditi, kako je mogel prevzeti to mesto uradnik OUZD, ki ima že tako vse polno odborniških mest. Vemo, da je na OUZD polno dela. Ali naj plačuje delavska bolnišnica blagajna politične tajnike? SLS je včasih tajnika vedno sama plačevala. Ker strokovne organizacije same plačujejo tajnike, naj velja isto tudi za stranke. To smo prisiljeni zapisati, ker se nam pogosto pritožujejo delavci, da g. Smersuja ni mogoče dobiti v uradu v zavarovalnih zadevah. Prihajamo: Delo strankarskega tajnika in uradnika delavskega zavarovanja je nezdružljivo.

Belgrajski Jugoras je pretekle dni obiskala skupina delavcev z Jesenic, članov ZZZ. Z njimi je šla tudi godba Prosvetnega društva z Jesenic, ki je imela na Terazijah promladni koncert. V zagrebškem »Jutarnjem listu« čitamo, da so ti potniki imeli v brzem vlaku med Ljubljano in Zagrebom neljub dogodek, ki najbrže ne dela časti Slovincem.

Utihi! Pred znano zagrebško sejo vlade ob priliki obletnice sporazuma se je v »Slovenec« zelo razpisaval g. dr. Ciril Žebot in razlagal razne sisteme korporativizmov. Najbrže to vprašanje ni več tako aktualno, ker je gospod doktor po tej seji popolnoma utihnil. Prav gotovo ima tudi to pisanje in sedanji molk svojo posebno oznako. Nam se zdi, da je gospod Ciril prehitro pokazal svoje karte, ker jih je moral tako naglo zopet skriti.

Naše zadružništvo

Splošna posojilnica Kozarje-Vrhovci ima 15. oktobra svoj dveletni jubilej. Delavci in nameščenci so ustanovili to kreditno zadruzo v ljubljanskem predmestju čisto na svojo pobudo iz samih stvarnih potreb med okoliškim delovnim ljudstvom. Da je temu res tako, naj navedemo samo v nekaj številkah poslovanje v prvih dveh letih obstoja. V zelo težkih denarnih razmerah, kakršne pač imamo, je Splošna posojilnica do danes podelila 45 kratkoročnih posojil. Posojila so dobili razni sloji, predvsem pa seveda delavci in nameščenci. Ta posojila so se obrestovala le po 6%. Če so bila dana posojila v tolikem številu, potem so brez dvoma bile tudi vloge v zadostni višini na razpolago. Vloge so se redno in brez omejitve izplačevale. Kljub temu, da se še najdejo posamezniki v ožji okolici, ki jim ne ugaja napredek Splošne posojilnice in skušajo odbijati zadružnike, imamo vendar 53 zavednih udov. Tistim, ki iščejo pri naši posojilnici poceni kredit, povemo to: Naj tudi oni skrbijo v svoji okolici, da bodo vloge prihajale še v večjem številu, in tako bomo mogli rešiti vsako prošnjo, ki bo prišla in bo odbor ugotovil, da je posojilo varno. Tisti pa, ki ste posojilo že prejeli, glejte, da ga boste tudi točno vračali. Denar, ki ga posodimo, ni naš, ampak po večini delavski.

Delavska PRAVICA
GLASILO
KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primenu praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-1. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva 22-1. Oglasi po ceniku. — Telefon št. 4948. Stevilka pošt. čekovnega računa 14.900.

Posamezna številka 1 din. Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za vse leto 40 din. Zamejštev mesečno 7 din, letno 70 din.

List urejuje in zanj odgovarja Tone Fajfar v Ljubljani. Izdaja za konzorcij »Delavske pravice« Srečko Zamer, Ljubljana. Tiska Zadruga tiskarna r. z. s. o. z. v Ljubljani, Tyrševa c. 17 (Maks Blejce)